

N. I. Solovjev: **Pravoslavnoe duhovenstvo**. Očerki, povêsti i razskazy iz žizni prihodskago duhovenstva. Izdanje vtoroe, značilno dopolnennoe. S portretom avtora. St. Peterburg. 1902. C. 1 rub. — Povesi iz življenja pravoslavnega duhovništva pišejo razni ruski pisatelji. Čital sem že povesi, ki so prišle izpod peresa Čehova, Izmajlova i. dr., in moram priznati, da so vse druge povesi boljše nego tiste, katere nam ponuja v tej zbirki g. Solovjev. G. Solovjev dobro pozna življenje pravoslav-

nega duhovništva in podaja izvrstne slike razmer, v katerih ono živi; o tem ni dvomiti, ali njegove povesi in črtice so vendarle dolgočasne, zbok tega, ker ni v njih nobene raznovrstnosti. Njegovi junaki, naj so v ti ali oni zadregi, končno vendarle povsod nastopajo kot zmagovavci, in v vsaki povesi se opisuje le bedno stanje pravoslavnega duhovništva na deželi. Knjiga je pa poučna za vsakoga, kdor se zanima za življenje in delovanje pravoslavnega duhovništva na deželi. — Fr. Štingl.

P. Hartmannov oratorij „Sv. Frančišek“ je bila pač najsjajnejša glasbena prireditev zadnjega časa v Ljubljani. „Glasbeni Matici“ gre zasluga, da nam je pokazala oratorij res tak,

prepuštil „Glasbeni Matici“ stolno cerkev, da v njej proizvaja ta v novejši dobi tako proupli oratorij.

Natančnejšo analizo tega lepega dela smo podali že v lanskem letniku „Dom in Sveta“ str. 184. sl. iz peresa g. p. Hugolina Sattnerja. A pod osebnim vodstvom skladateljevim smo šele spoznali vso umetniško vrednost te zanimive skladbe. Kdor išče bučnih, mogočnih efektov v umetnosti, temu se bo zdela skladba preprosta, a iznenadilo ga bo semtertje, kako prodira pri posameznih točkah na dan vendar vsa moderna tehnika s svojimi rafiniranimi pripomočki. To je ravno ona čarobna sila, ki daje Hartmannovi kompoziciji toliko veljavo, da on obvladuje vso tehniko, a jo zna zatajevati, da jo pokaže le tam, kjer mora slikati veliko ljudsko gibanje, katero udarja na naše uho kakor skozi okno samostanske celice; a to je le odmev, le refleks: celota se vrši v najglobljih dušnih tajnah z neizrekljivo nežnostjo.

Skladatelj je sam dirigiral svoj oratorij. Občinstvo je z največjim zanimanjem in z odkritosrčno simpatijo pozdravilo umetnika, kateri je ovekovečil v glasbi one ideale, kateri odsevajo z nepremagljivo silo iz življenja serafskega očeta sv. Frančiška. Osebnost skladateljeva je dala celi predstavi pravi kolorit. Kot dirigent je pač najlepše pokazal, da je vsa skladba njegovo delo, izrastlo mu iz duše,

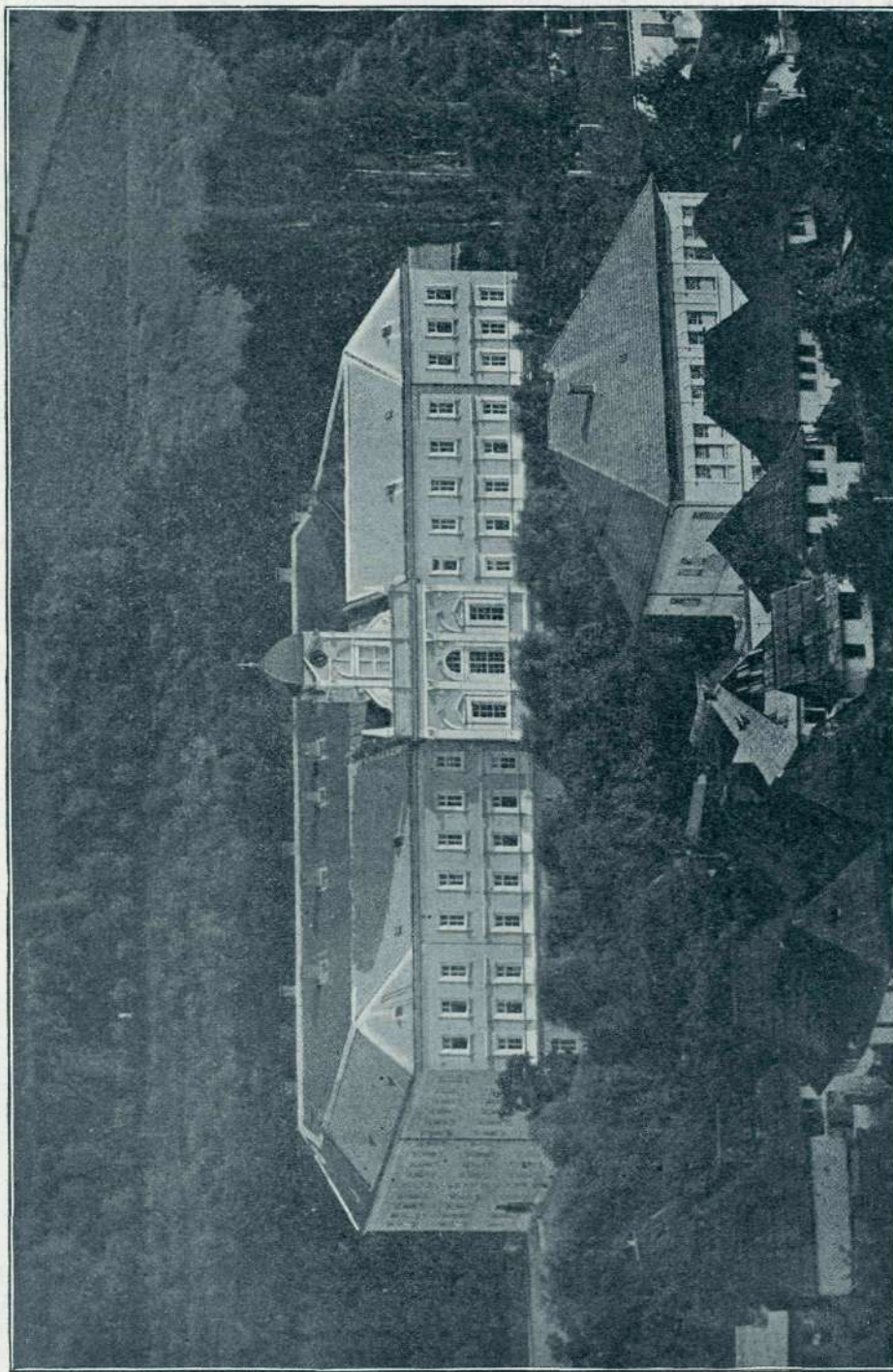

P. Hartmann.

kakršnen mora biti po svojem izvoru, značaju in namenu: kot cerkveno skladbo, kot propoved umetnosti in glasbeni izraz svetih zgodb. Zato je pa tudi presv. g. knezoškof ljubljanski

da je izlil v njo vse svoje življenje in čutenje. Vsaka njegova kretnja je bila izraz notranjega prepričanja, in to temperamentno vodstvo, polno

„Povest“ je pela koncertna in oratorijska pevka Henrieta Kury z Dunaja z nežnim, res oratorijsko vzvišenim poudarkom, izogibajoč

NADŠKOFIJSKO DEŠKO SEMENIŠČE V TRAVNIKU. (BOSNA.)

duha in čuvstva, je iz velikega zbora in orkestra ustvarilo vernega tolmača genialno zamišljene skladbe.

se onih sentimentalnih sredstev, po katerih tako rade segajo koncertne pevke. Glavno ulogo je pel gosp. Ernest vitez C a m m a r o t t a , operni

pevec iz Zagreba. „Frančiška“ je pel z izredno čistim tenorjem, izražajoč udani heroizem pokorščine in uboštvu. Ulogo sv. Klare in Bonadone je pevala altistinja gospica Helena Holeczek, koncertna pevka z Dunaja, ulogo Lukezija in Fra Angela pa g. Alojzij Stejskal, član c. kr. dvorne opere dunajske. Posebno je ugajal njun duetni kanon ob koncu drugega dela.

„Glasbena Matica“ sama je pa nastopila s svojim vrhlim zborom. Skladatelj sam, kateri pač pozna razne zборе po velikih mestih, katerim je že dirigiral, je izrekel vse priznanje temu zboru in njegovemu koncertnemu vodji g. M. Hubadu. Od polglasnega nežnega speva učencev in klaris do bučne fuge ljudskih mas je pokazal ta zbor v najrazličnejših niansah vso svojo spretnost.

Orkester c. in kr. pešpolka šte. 27., pomnožen z odličnimi umetniki, je svojo semtertje jako težavno nalogo izvrševal z vso pozornostjo in točnostjo. Bil je jako impozanten: samo prvih violin smo našli šestnajst.

Udeležba občinstva je bila ogromna. Stolnica je bila dne 22. in 23. aprila napolnjena do zadnjega kota, in mnogo ljudi ni moglo dobiti več vstopnic. Zato se je proizvajal oratorij še tretjič v nunski cerkvi. Koncert v cerkvi je bil Ljubljancanom sicer še nekaj novega, a pri predstavi sami je vsakdo uvidel, da tak oratorij, kakor je Hartmannov „Frančišek“, ima

svoj pravi dom v cerkvi. Uspeh je bil popoln in ostane vsakemu udeležencu nepozabljiv.

Dr. E. L.

Latinska maša. Po motivih Gregorija Riharja za mešan zbor zložil Ignacij Hladnik. Op. 46. V Ljubljani. Založil skladatelj. Cena partituri in štirim glasom 3 K, posamni glas 30 v. — Dvanajst Riharjevih napevov je uporabil skladatelj kot motive za to latinsko mašo. Sicer je ta misel nova: uporabljati Riharjeve napeve za latinsko skladbo v cecilijanskem duhu. Vendar je skladatelj to nalogo rešil prav dobro: ne opazujemo nikjer nič prisiljenega, in skladba ima v celoti dosti enoten značaj. Tiskovne pomote sicer semtertje precej motijo, n. pr. v „Benedictusu“, kjer naj ima sopran od petega takta dalje *a*, i. dr. Vendar skladbo lahko priporočamo cerkvenim zborom.

„Ave Regina coelorum.“ Šmarnične pesmi za moške zборе. Uglasbil Danilo Fajgelj. Op. 253. Z dovoljenjem in toplim priporočilom kn.-nadškof. ordinarijata v Gorici, dne 23. januarja 1903, šte. 138. Cena 1 K. Založil skladatelj. — Dobro došla bo moškimi zborom ta zbirka, saj Marijinih pesmi za moški zbor nimamo ravno preveč. Skladatelj je zbral šestnajst pesmic, katerih besedilo je vzeto iz „Cecilije“. Pohvalno omenjamo, da je gospod skladatelj rabil zboljšani tekst nove „Cecilijine“ izdaje. Napevi so resni in dostojni.

P.

Naše slike.

„Ivan Grozni razkazuje svoje zaklade Gorseju“ (str. 265.) Litovščenko nam je naslikal trinoga, na katerega obrazu se bere nizka lakomnost, ona mrzla strast, ki naredi kamen iz človeškega srca; združil jo je z izrazom baharstva, katero se ponaša z dragocenostmi pred tujcem. Ivan IV. Vasiljevič, kateremu je svetovna zgodovina dala priimek „Groznega“, je izgubil očeta v tretjem, a mater v osmem letu. Vladal je od l. 1534. do 1584. Priliznjeni vzgoji-

telji so ga pokvarili. Menih Silvester in tovariš Adašev sta ga pozneje skozi trinajst let navajala k dobremu. A slabi svetovavci so ju izpodrinili, in Ivan je potem divjal proti nedolžnim žrtvam svoje jeze z nečloveško krutostjo. — „Sokolniki“ (str. 281.) Litovščenkovi nam zbujajo spomin na lov s sokoli, kateri je v srednjem veku veljal za najplemenitejšo lovsko zabavo. Najboljše sokole so dobivali na severu, zlasti na Norveškem. Sokolniki, kateri so mlade sokole izučevali v pravilnem lovu, so bili v največji časti pri grajščakah in vitezi. Ko so sokola vzeli „v šolo“,